

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH
ZA 2017 ROK**

**Dyrektor
Centrum Kształcenia Podyplomowego
Pielęgniarek i Położnych**

mgr Maria Jolanta Królak

Opracowanie: Biuro Analiz i Kształcenia Podyplomowego

WARSZAWA 2018

Spis treści

CZĘŚĆ OGÓLNA	3
Wykres 1. Liczba zrealizowanych szkoleń/kursów w 2017r.	3
Tabela 1. Liczba pielęgniarek i położnych, które ukończyły szkolenia/kursy w 2017r.	4
Wykres 2. Liczba pielęgniarek i położnych, które ukończyły szkolenia/kursy w 2017r.	4
Tabela 2. Liczba pielęgniarek i położnych, które ukończyły poszczególne rodzaje kształcenia, z uwzględnieniem podziału administracyjnego kraju.	5
CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA	5
1. Szkolenia specjalizacyjne	5
Tabela 3. Szkolenia specjalizacyjne zakończone w 2017r., rozpoczęte do dnia 23 sierpnia 2015r.	6
Tabela 4. Szkolenia specjalizacyjne zakończone w 2017r., rozpoczęte od dnia 24 sierpnia 2015r.	7
Tabela 5. Liczba osób, które uzyskały tytuł specjalisty w 2017r. z uwzględnieniem tytułu zawodowego	7
Wykres 3. Liczba pielęgniarek i położnych, które uzyskały tytuł specjalisty w 2017r.	8
Tabela 6. Dane dotyczące liczby pielęgniarek i położnych, które uzyskały tytuł specjalisty w 2017r., z podziałem na wykształcenie	9
Tabela 7. Liczba specjalistów z uwzględnieniem osób dofinansowanych i niedofinansowanych ze środków publicznych.	10
Tabela 8. Liczba uczestników szkoleń specjalizacyjnych realizowanych na przełomie 2017/2018r.	11
Tabela 9. Liczba pielęgniarek i położnych uczestniczących w szkoleniach specjalizacyjnych na przełomie roku 2017/2018, z uwzględnieniem planowanego terminu zakończenia specjalizacji.	12
Tabela 10. Dane dotyczące szkoleń specjalizacyjnych dofinansowanych ze środków publicznych, będących w trakcie realizacji na przełomie 2017/2018r., z uwzględnieniem formy organizacyjno-prawnej organizatora.	13
Tabela 11. Dane dotyczące szkoleń specjalizacyjnych dofinansowanych ze środków publicznych, będących w trakcie realizacji na przełomie 2017/2018r., z uwzględnieniem dziedziny	13
2. Kursy kwalifikacyjne	14
Tabela 12. Liczba pielęgniarek i położnych, które ukończyły kursy kwalifikacyjne w 2017r. lub będące w trakcie realizacji na przełomie 2017/2018r.	15
3. Kursy specjalistyczne	15
Tabela 13. Liczba pielęgniarek i położnych, które ukończyły kursy specjalistyczne w 2017r.	16
4. Kursy dokształcające	17
Tabela 14. Liczba pielęgniarek i położnych, które ukończyły kursy dokształcające w 2017r.	17
5. Organizatorzy kształcenia	18
Wykres 4. Liczba organizatorów realizujących kształcenie podyplomowe w 2017r.	19
Mapa 1. Liczba organizatorów, realizujących kształcenie na terenie poszczególnych województw w 2017r.	20
Tabela 15. Liczba pielęgniarek i położnych, które ukończyły szkolenia/kursy u poszczególnych organizatorów w 2017r.	22
Wnioski	27

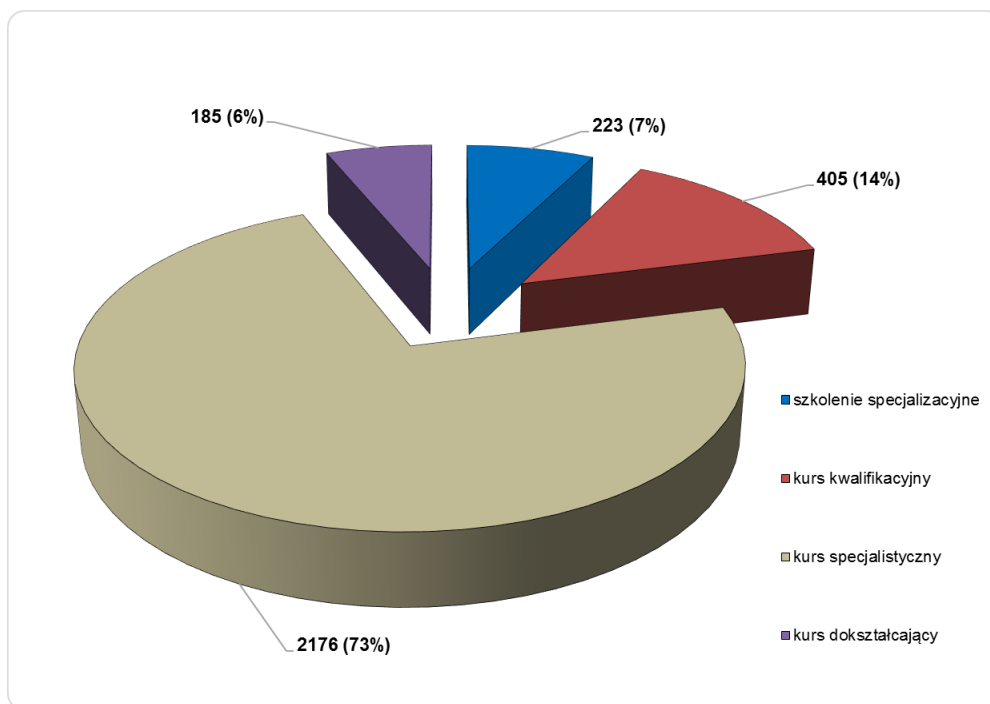
CZĘŚĆ OGÓLNA

Sprawozdanie z realizacji kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych w 2017r., zostało opracowane na podstawie danych przedłożonych do Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych przez Organizatorów kształcenia podyplomowego, na podstawie art. 80 ust. 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2018r. poz. 123 i 650).

W 2017r. nastąpiła istotna zmiana w prowadzeniu kształcenia podyplomowego, gdyż zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015r. o zmianie ustawy o systemie informacji w ochronie zdrowia oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz.1991 z późn. zm.), od 1 maja 2017r. zaczął obowiązywać System Monitorowania Kształcenia Pracowników Medycznych (SMK), który jest systemem teleinformatycznym wspomagającym przebieg procesu kształcenia podyplomowego kadr medycznych, w tym pielęgniarek i położnych. Zgodnie ze stanowiskiem, uzgodnionym z Departamentem Pielęgniarek i Położnych oraz Departamentem Prawnym Ministerstwa Zdrowia, realizacja kształcenia za pośrednictwem Systemu SMK rozpoczęła się od dnia 1 lipca 2017r.

Kształcenie podyplomowe pielęgniarek i położnych było realizowane na terenie wszystkich województw, w tym na obszarze każdej okręgowej izby pielęgniarek i położnych. Efektem intensywnie prowadzonej działalności edukacyjnej przez organizatorów kształcenia, było przeszkolenie największej, od 2000r., liczby pielęgniarek i położnych.

W 2017r. zrealizowano łącznie 2.989 szkolenia/kursy, w tym 223 szkolenia specjalizacyjne, 405 kursów kwalifikacyjnych, 2.176 kursów specjalistycznych oraz 185 kursów dokształcających. Szczegółowe dane prezentuje wykres 1.

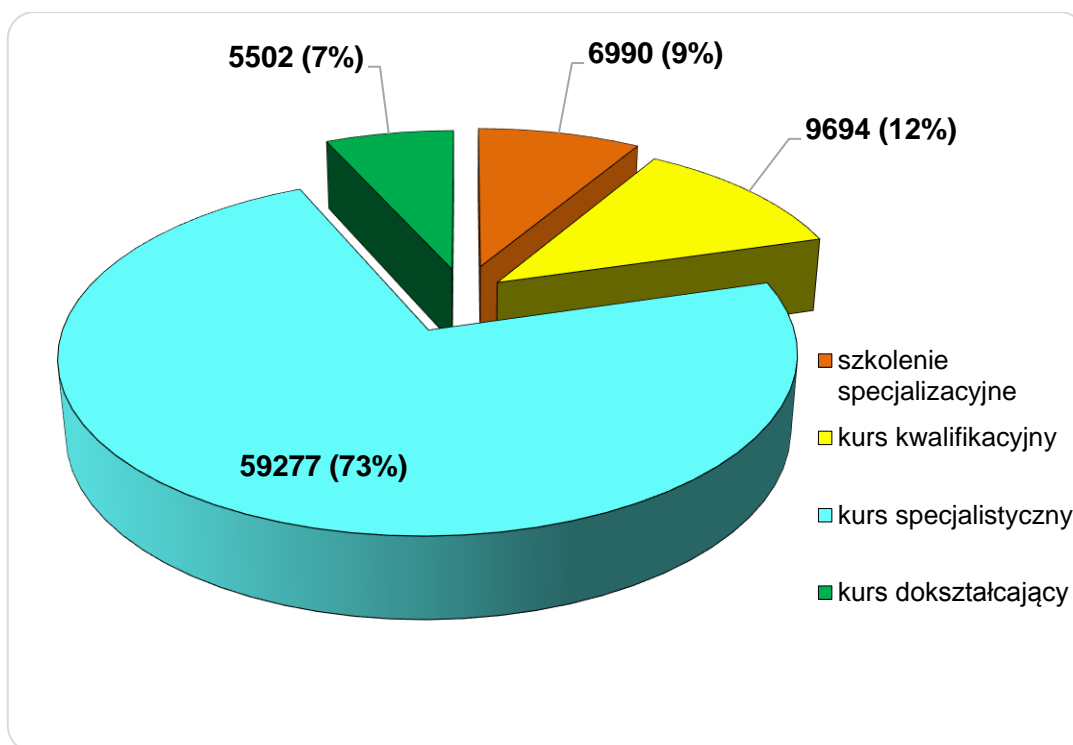
Wykres 1. Liczba zrealizowanych szkoleń/kursów w 2017r.

W 2017r. kształcenie podyplomowe ukończyło łącznie 81.463 osoby, w tym 68.541 pielęgniarek i 12.922 położne.

Z powyższej grupy, osoby, które w 2017r. ukończyły szkolenia specjalizacyjne stanowiły 9% ogólnej liczby przeszkolonych, a kursy kwalifikacyjne 12%. Najwięcej osób, bo aż 73% stanowiły pielęgniarki i położne, które ukończyły kursy specjalistyczne, natomiast 7% osoby które ukończyły kursy doszktałające. Szczegółowe dane przedstawia tabela 1. oraz wykres 2.

Tabela 1. Liczba pielęgniarek i położnych, które ukończyły szkolenia/kursy w 2017r.

Rodzaj kształcenia	Pielęgniarki	Położne	Łączna liczba pielęgniarek i położnych	%
Szkolenia specjalizacyjne	6193	797	6990	9%
Kursy kwalifikacyjne	8657	1037	9694	12%
Kursy specjalistyczne	49773	9504	59277	73%
Kursy doszktałające	3918	1584	5502	7%
Łącznie	68541	12922	81463	100%

Wykres 2. Liczba pielęgniarek i położnych, które ukończyły szkolenia/kursy w 2017r.

Analizując poszczególne rodzaje kształcenia podyplomowego, najliczniejsza grupa pielęgniarek i położnych ukończyła:

- szkolenia specjalizacyjne (n=1.120) na terenie województwa wielkopolskiego;

- kursy kwalifikacyjne (n=1.832), specjalistyczne (n=7.972) i doształcające (n=1.770) na terenie województwa mazowieckiego.

Szczegółowe dane zostały zawarte w tabeli 2.

Tabela 2. Liczba pielęgniarek i położnych, które ukończyły poszczególne rodzaje kształcenia, z uwzględnieniem podziału administracyjnego kraju²

Województwo	Szkolenie specjalizacyjne	Kurs kwalifikacyjny	Kurs specjalistyczny	Kurs doształcający	Łącznie
dolnośląskie	235	718	4594	108	5655
kujawsko-pomorskie	319	435	3627	284	4665
lubelskie	420	591	3361	31	4403
lubuskie	153	262	1822	262	2499
łódzkie	517	601	3041	82	4241
małopolskie	804	1148	5279	768	7999
mazowieckie	942	1832	7972	1770	12516
opolskie	64	63	1079	205	1411
podkarpackie	283	341	3810	190	4624
podlaskie	257	437	2782	162	3638
pomorskie	290	614	3835	260	4999
śląskie	1067	900	6325	91	8383
świętokrzyskie	265	373	2328	791	3757
warmińsko-mazurskie	112	389	2012	101	2614
wielkopolskie	1120	759	5973	324	8176
zachodniopomorskie	142	231	1437	73	1883
Łącznie	6990	9694	59277	5502	81463

CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA

1. Szkolenia specjalizacyjne

W 2017r. szkolenia specjalizacyjne w poszczególnych dziedzinach kształcenia ukończyło 6.990 osób, w tym 6.193 pielęgniarki i 797 położnych.

Z tej grupy 6.181 pielęgniarek i położnych brało udział w szkoleniach realizowanych w 22 dziedzinach określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 października 2003r. w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne, oraz ramowych programów specjalizacji dla pielęgniarek i położnych (Dz. U. Nr 197, poz. 1922 z późn. zm.), rozpoczętych do dnia 23 sierpnia 2015r. Najwięcej pielęgniarek ukończyło szkolenia specjalizacyjne w dziedzinie *pielęgniarstwa zachowawczego* (n=1.434). Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli 3.

² Dane dotyczące liczby osób, które ukończyły poszczególne rodzaje kształcenia odnoszą się do miejsca realizacji kształcenia przez organizatora.

Tabela 3. Szkolenia specjalizacyjne zakończone w 2017r., rozpoczęte do dnia 23 sierpnia 2015r.

Lp.	Dziedzina kształcenia	Liczba osób ¹ , które ukończyły specjalizację		
		Pielęgniarki	Położne	Łącznie
1.	Organizacja i zarządzanie	39	10	49
2.	Pielęgniarstwo anestezyjologiczne i intensywnej opieki	686	-	686
3.	Pielęgniarstwo chirurgiczne	787	-	787
4.	Pielęgniarstwo diabetologiczne	21	-	21
5.	Pielęgniarstwo epidemiologiczne	111	12	123
6.	Pielęgniarstwo geriatryczne	317	-	317
7.	Pielęgniarstwo ginekologiczne	-	232	232
8.	Pielęgniarstwo kardiologiczne	229	-	229
9.	Pielęgniarstwo nefrologiczne	109	-	109
10.	Pielęgniarstwo neonatologiczne	152	165	317
11.	Pielęgniarstwo neurologiczne	35	-	35
12.	Pielęgniarstwo onkologiczne	365	-	365
13.	Pielęgniarstwo operacyjne	241	-	241
14.	Pielęgniarstwo opieki długoterminowej	28	-	28
15.	Pielęgniarstwo opieki paliatywnej	162	-	162
16.	Pielęgniarstwo pediatryczne	208	-	208
17.	Pielęgniarstwo położnicze	-	298	298
18.	Pielęgniarstwo psychiatryczne	317	-	317
19.	Pielęgniarstwo ratunkowe	33	-	33
20.	Pielęgniarstwo rodzinne dla pielęgniarek	166	-	166
21.	Pielęgniarstwo rodzinne dla położnych	-	24	24
22.	Pielęgniarstwo zachowawcze	1.434	-	1.434
Łącznie		5.440	741	6.181

Kolejna grupa tj.: 809 pielęgniarek i położnych ukończyła szkolenia specjalizacyjne w 9 dziedzinach kształcenia, określonych w obowiązującym rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 12 grudnia 2013 roku, w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne (Dz.U. poz. 1562).

Spośród tych osób, najwięcej ukończyło specjalizację w dziedzinie *pielęgniarstwa anestezyjologicznego i intensywnej opieki* (n=257). Szczegółowe informacje przedstawiono w tabeli 4.

¹ Przez pielęgniarki i położne, które ukończyły szkolenie specjalizacyjne należy rozumieć osoby, które zakończyły ten rodzaj kształcenia, natomiast nie uzyskały jeszcze tytułu specjalisty, z uwagi na fakt, że osoby które zakończyły specjalizację po 31 maja 2017r., czyli w terminie składania wniosków o zakwalifikowanie do egzaminu państwowego w sesji jesiennej, nie miały możliwości przystąpić do egzaminu w roku, w którym ukończyły specjalizację.

Tabela 4. Szkolenia specjalizacyjne zakończone w 2017r., rozpoczęte od dnia 24 sierpnia 2015r.

Lp.	Dziedzina kształcenia	Liczba osób ¹ , które ukończyły specjalizację		
		Pielęgniarki	Położne	Łącznie
1.	Pielęgniarstwo anestezyjologiczne i intensywnej opieki	257	-	257
2.	Pielęgniarstwo chirurgiczne	129	-	129
3.	Pielęgniarstwo epidemiologiczne	10	-	10
4.	Pielęgniarstwo ginekologiczno-położnicze	-	22	22
5.	Pielęgniarstwo internistyczne	185	-	185
6.	Pielęgniarstwo neonatologiczne	15	34	49
7.	Pielęgniarstwo onkologiczne	29	-	29
8.	Pielęgniarstwo operacyjne	114	-	114
9.	Pielęgniarstwo ratunkowe	14	-	14
Łącznie		753	56	809

W 2017r., tytuł specjalisty, w 23 dziedzinach kształcenia, uzyskało 10.638 osób, w tym 9.595 pielęgniarek oraz 1.043 położne.

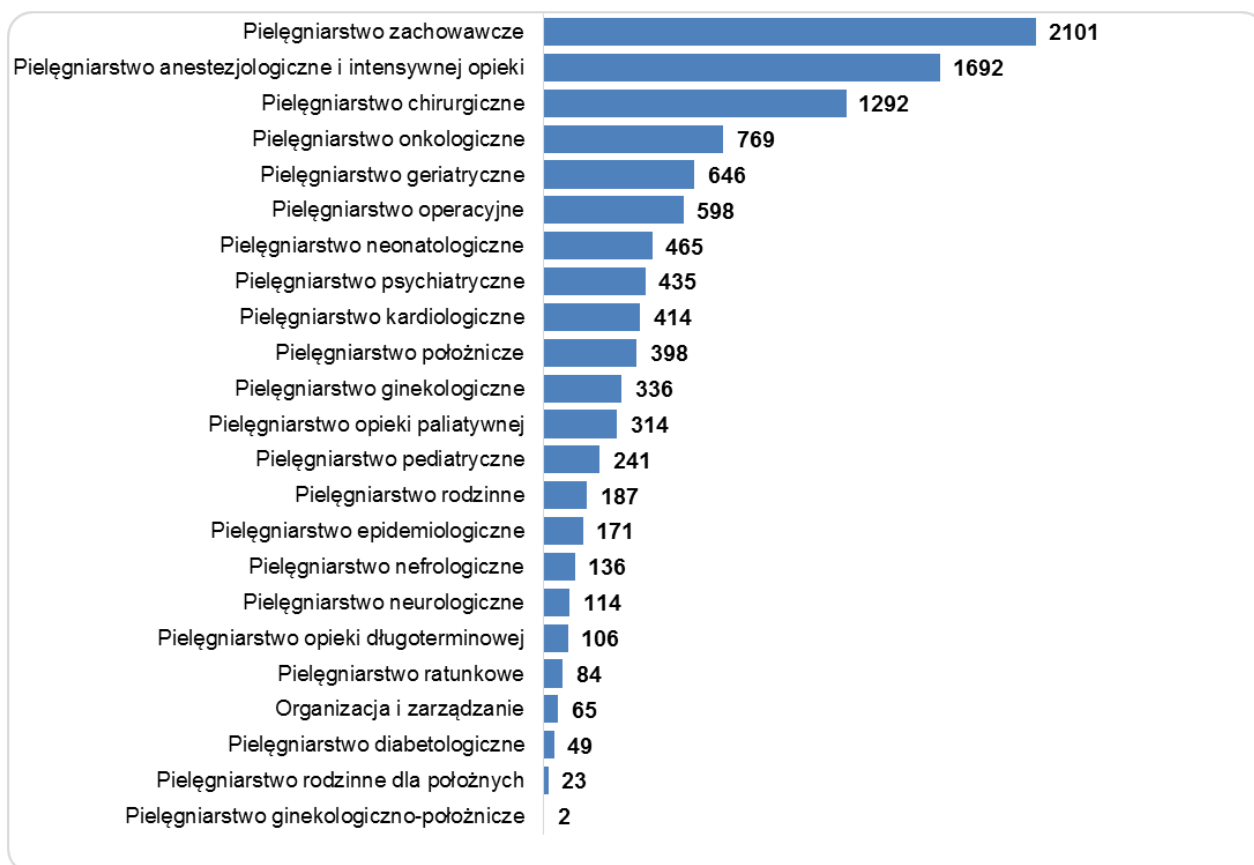
Najliczniejsza grupa pielęgniarek uzyskała tytuł specjalisty w dziedzinie *pielęgniarstwa zachowawczego* (n=2.101) oraz *pielęgniarstwa anestezyjologicznego i intensywnej opieki* (n=1.692), natomiast najwięcej położnych uzyskało tytuł specjalisty w dziedzinie *pielęgniarstwa położniczego* (n=398). W 2017r. zarejestrowano pierwszych specjalistów, którzy rozpoczęli specjalizację od dnia 24.08.2015r. w tym w dziedzinie *pielęgniarstwa ginekologiczno-położniczego* (n=2), *pielęgniarstwa neonatologicznego* (n=14) oraz w dziedzinie *pielęgniarstwa anestezyjologicznego i intensywnej opieki* (n=5). Szczegółowe dane prezentuje tabela 5. oraz wykres 3.

Tabela 5. Liczba osób, które uzyskały tytuł specjalisty w 2017r. z uwzględnieniem tytułu zawodowego

Lp.	Dziedzina kształcenia	Pielęgniarka	Pielęgniarsz	Położna	Położny	Łącznie
1.	Organizacja i zarządzanie	54	2	9	-	65
2.	Pielęgniarstwo anestezyjologiczne i intensywnej opieki	1.579	113	-	-	1.692
3.	Pielęgniarstwo chirurgiczne	1.277	15	-	-	1.292
4.	Pielęgniarstwo diabetologiczne	49	-	-	-	49
5.	Pielęgniarstwo epidemiologiczne	147	4	20	-	171
6.	Pielęgniarstwo geriatryczne	635	11	-	-	646
7.	Pielęgniarstwo ginekologiczne	-	-	335	1	336
8.	Pielęgniarstwo ginekologiczno-położnicze	-	-	2	-	2

¹ Przez pielęgniarki i położne, które ukończyły szkolenie specjalizacyjne należy rozumieć osoby, które zakończyły ten rodzaj kształcenia, natomiast nie uzyskały jeszcze tytułu specjalisty, z uwagi na fakt, że osoby które zakończyły specjalizację po 31 maja 2017r., czyli w terminie składania wniosków o zakwalifikowanie do egzaminu państwowego w sesji jesiennej, nie miały możliwości przystąpić do egzaminu w roku, w którym ukończyły specjalizację.

9.	Pielęgniarstwo kardiologiczne	407	7	-	-	414
10.	Pielęgniarstwo nefrologiczne	134	2	-	-	136
11.	Pielęgniarstwo neonatologiczne	209	1	252	3	465
12.	Pielęgniarstwo neurologiczne	110	4	-	-	114
13.	Pielęgniarstwo onkologiczne	765	4	-	-	769
14.	Pielęgniarstwo operacyjne	590	8	-	-	598
15.	Pielęgniarstwo opieki długoterminowej	105	1	-	-	106
16.	Pielęgniarstwo opieki paliatywnej	309	5	-	-	314
17.	Pielęgniarstwo pediatryczne	241	-	-	-	241
18.	Pielęgniarstwo położnicze	-	-	398	-	398
19.	Pielęgniarstwo psychiatryczne	411	24	-	-	435
20.	Pielęgniarstwo ratunkowe	76	8	-	-	84
21.	Pielęgniarstwo rodzinne dla pielęgniarek	186	1	-	-	187
22.	Pielęgniarstwo rodzinne dla położnych	-	-	23	-	23
23.	Pielęgniarstwo zachowawcze	2.088	13	-	-	2.101
Łącznie		9.372	223	1.039	4	10.638

Wykres 3. Liczba pielęgniarek i położnych, które uzyskały tytuł specjalisty w 2017r.

Spośród 10.638 pielęgniarek i położnych, które uzyskały tytuł specjalisty, najliczniejszą grupę (n=7.515) stanowiły osoby posiadające wykształcenie wyższe pierwszego i drugiego stopnia (70,6%), wykształcenie średnie zawodowe posiadało 3.057 pielęgniarek i położnych (28,7%), natomiast stopień naukowy doktora 64 osoby (0,6%).

Tabela 6. Dane dotyczące liczby pielęgniarek i położnych, które uzyskały tytuł specjalisty w 2017r., z podziałem na wykształcenie

Dziedzina kształcenia	Wyższe			Średnie zawodowe	Łącznie
	Stopień naukowy doktora	Tytuł magistra	Tytuł licencjata		
1. Organizacja i zarządzanie	4	35	7	19	65
2. Pielęgniarstwo anestezyjologiczne i intensywnej opieki	5	710	636	341	1.692
3. Pielęgniarstwo chirurgiczne	5	413	452	422	1.292
4. Pielęgniarstwo diabetologiczne	1	20	16	12	49
5. Pielęgniarstwo epidemiologiczne	4	111	33	23	171
6. Pielęgniarstwo geriatryczne	6	213	251	176	646
7. Pielęgniarstwo ginekologiczne	1	120	120	95	336
8. Pielęgniarstwo ginekologiczno-położnicze	-	1	1	-	2
9. Pielęgniarstwo kardiologiczne	3	152	164	95	414
10. Pielęgniarstwo nefrologiczne	1	33	34	68	136
11. Pielęgniarstwo neonatologiczne	4	206	127	128	465
12. Pielęgniarstwo neurologiczne	1	31	46	36	114
13. Pielęgniarstwo onkologiczne	5	279	254	231	769
14. Pielęgniarstwo operacyjne	2	211	222	163	598
15. Pielęgniarstwo opieki długoterminowej		29	55	22	106
16. Pielęgniarstwo opieki paliatywnej	2	82	117	113	314
17. Pielęgniarstwo pediatryczne	2	75	65	99	241
18. Pielęgniarstwo położnicze	1	160	142	95	398
19. Pielęgniarstwo psychiatryczne	1	104	188	142	435
20. Pielęgniarstwo ratunkowe	2	29	28	25	84
21. Pielęgniarstwo rodzinne		62	72	53	187
22. Pielęgniarstwo rodzinne dla położnych	1	10	7	5	23
23. Pielęgniarstwo zachowawcze	15	618	774	694	2.101
Łącznie	66	3.704	3.811	3.057	10.638

Wśród pielęgniarek i położnych, które uzyskały tytuł specjalisty w 2017r., 26% osób korzystało z miejsc dofinansowanych przez Ministra Zdrowia ze środków publicznych (n=2.745), natomiast 74% pielęgniarek i położnych nie korzystało z tego dofinansowania (n=7.893). Dla porównania w 2016r. odsetek ten wynosił odpowiednio 19% i 81%. Szczegółowe informacje przedstawiono w tabeli 7.

Tabela 7. Liczba specjalistów z uwzględnieniem osób dofinansowanych i niedofinansowanych ze środków publicznych

Dziedzina specjalizacji		Specjaliści niedofinansowani	Specjaliści dofinansowani	Łącznie
1.	Organizacja i zarządzanie	65	-	65
2.	Pielęgniarstwo anestezyjologiczne i intensywnej opieki	1.591	101	1.692
3.	Pielęgniarstwo chirurgiczne	1.162	130	1.292
4.	Pielęgniarstwo diabetologiczne	24	25	49
5.	Pielęgniarstwo epidemiologiczne	171	-	171
6.	Pielęgniarstwo geriatryczne	279	367	646
7.	Pielęgniarstwo ginekologiczne	142	194	336
8.	Pielęgniarstwo ginekologiczno-położnicze	2	-	2
9.	Pielęgniarstwo kardiologiczne	338	76	414
10.	Pielęgniarstwo nefrologiczne	113	23	136
11.	Pielęgniarstwo neonatologiczne	271	194	465
12.	Pielęgniarstwo neurologiczne	64	50	114
13.	Pielęgniarstwo onkologiczne	443	326	769
14.	Pielęgniarstwo operacyjne	428	170	598
15.	Pielęgniarstwo opieki długoterminowej	40	66	106
16.	Pielęgniarstwo opieki paliatywnej	140	174	314
17.	Pielęgniarstwo pediatryczne	165	76	241
18.	Pielęgniarstwo położnicze	325	73	398
19.	Pielęgniarstwo psychiatryczne	219	216	435
20.	Pielęgniarstwo ratunkowe	70	14	84
21.	Pielęgniarstwo rodzinne	65	122	187
22.	Pielęgniarstwo rodzinne dla położnych	1	22	23
23.	Pielęgniarstwo zachowawcze	1.775	326	2.101
Łącznie		7.893	2.745	10.638

Na przełomie 2017/2018r., w trakcie szkolenia specjalizacyjnego pozostawało 20.888 osób, w tym 17.945 pielęgniarek i 2.943 położne.

Osoby te brały udział w specjalizacjach realizowanych we wszystkich obowiązujących dziedzinach kształcenia, wyszczególnionych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 12 grudnia 2013 roku, w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne (Dz.U. poz. 1562). Najliczniejszą grupę stanowiły pielęgniarki biorące udział w szkoleniu specjalizacyjnym w dziedzinie *pielęgniarstwa internistycznego* (n=3.754),

następnie *pielęgniarstwa anestezyjologicznego i intensywnej opieki* (n=3.156) oraz *pielęgniarstwa chirurgicznego* (n=3.086).

Szczegółowe informacje przedstawiono w tabeli 8.

Tabela 8. Liczba uczestników szkoleń specjalizacyjnych realizowanych na przełomie 2017/2018r.

Dziedzina specjalizacji		Liczba szkoleń	Liczba pielęgniarek	Liczba położnych	Łączna liczba uczestników
1.	Ochrona zdrowia pracujących	2	53	-	53
2.	Pielęgniarstwo anestezyjologiczne i intensywnej opieki	87	3.156	-	3.156
3.	Pielęgniarstwo chirurgiczne	89	3.086	-	3.086
4.	Pielęgniarstwo epidemiologiczne	17	338	38	376
5.	Pielęgniarstwo geriatryczne	24	683	-	683
6.	Pielęgniarstwo ginekologiczno-położnicze	66	-	2.267	2.267
7.	Pielęgniarstwo internistyczne	108	3.754	-	3.754
8.	Pielęgniarstwo neonatologiczne	24	376	479	855
9.	Pielęgniarstwo onkologiczne	35	939	-	939
10.	Pielęgniarstwo operacyjne	37	1.084	-	1.084
11.	Pielęgniarstwo opieki długoterminowej	21	541	-	541
12.	Pielęgniarstwo opieki paliatywnej	31	886	-	886
13.	Pielęgniarstwo pediatryczne	27	804	-	804
14.	Pielęgniarstwo psychiatryczne	25	887	-	887
15.	Pielęgniarstwo ratunkowe	10	221	-	221
16.	Pielęgniarstwo rodzinne dla pielęgniarek	38	1.137	-	1.137
17.	Pielęgniarstwo rodzinne dla położnych	7	-	159	159
Łączna liczba uczestników		648	17.945	2.943	20.888

Z danych zawartych w sprawozdaniach z prowadzonej działalności w zakresie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych w 2017r., przedłożonych do Centrum przez Organizatorów kształcenia, wynika, że w trakcie realizacji specjalizacji na przełomie 2017/2018r. pozostawało 20.888 pielęgniarek i położnych. Z analizy planowanych terminów zakończenia specjalizacji wynika, że do jesiennej sesji egzaminacyjnej 2019r. przystąpi rekordowa, dotychczas nie odnotowywana liczba pielęgniarek i położnych.

Tabela 9. Liczba pielęgniarek i położnych uczestniczących w szkoleniach specjalizacyjnych na przełomie roku 2017/2018, z uwzględnieniem planowanego terminu zakończenia specjalizacji

Dziedzina specjalizacji	Planowane zakończenie specjalizacji				Łączna liczba uczestników
	31.05.2018r.	31.10.2018r.	31.05.2019r.	31.10.2019r.	
Ochrona zdrowia pracujących	30	23	-	-	53
Pielęgniarstwo anestezyjologiczne i intensywnej opieki	679	1.182	1.086	209	3.156
Pielęgniarstwo chirurgiczne	634	932	1.310	210	3.086
Pielęgniarstwo epidemiologiczne	134	115	96	31	376
Pielęgniarstwo geriatryczne	244	277	146	16	683
Pielęgniarstwo ginekologiczno-położnicze	591	694	749	233	2.267
Pielęgniarstwo internistyczne	643	1.102	1.699	310	3.754
Pielęgniarstwo neonatologiczne	79	278	412	86	855
Pielęgniarstwo onkologiczne	270	371	193	105	939
Pielęgniarstwo operacyjne	204	367	439	74	1.084
Pielęgniarstwo opieki długoterminowej	139	200	162	40	541
Pielęgniarstwo opieki paliatywnej	293	293	294	6	886
Pielęgniarstwo pediatryczne	280	272	225	27	804
Pielęgniarstwo psychiatryczne	91	161	502	133	887
Pielęgniarstwo ratunkowe	-	51	146	24	221
Pielęgniarstwo rodzinne dla pielęgniarek	211	226	593	107	1.137
Pielęgniarstwo rodzinne dla położnych	25	-	101	33	159
Łączna liczba uczestników	4.547	6.544	8.153	1.644	20.888

Na przełomie 2017/2018r. w trakcie realizacji pozostawało 647 szkoleń specjalizacyjnych, wśród nich 211 było dofinansowanych przez Ministra Zdrowia ze środków Funduszu Pracy, w tym 106 rozpoczęło się w 2016r., natomiast 105 - w 2017r., w których łącznie uczestniczy 4.067 pielęgniarek i 713 położnych.

Zgodnie z Obwieszczeniem Ministra Zdrowia z dnia 13 grudnia 2016r. *w sprawie minimalnej liczby miejsc szkoleniowych dla pielęgniarek i położnych, maksymalnej kwoty dofinansowania jednego miejsca szkoleniowego oraz maksymalnej kwoty przeznaczonej na szkolenia specjalizacyjne w 2017r.*, minimalna liczba miejsc szkoleniowych wynosiła 2.250, maksymalną kwotą dofinansowania jednego miejsca szkoleniowego było 3.500 zł, natomiast maksymalna kwota ogółem przeznaczona na szkolenia specjalizacyjne w 2017r. wynosiła 8 000 000 zł.

W 2017r. po raz kolejny na skutek oszczędności środków finansowych, powstałych w wyniku oferowanych przez organizatorów, niskich cen jednego miejsca szkoleniowego w postępowaniach przetargowych, zwiększono zaplanowaną liczbę miejsc szkoleniowych

z 2250 do 2750. Ostatecznie limit ten uległ zmniejszeniu, z uwagi na odstąpienie przez organizatorów od podpisania umów, obejmujących łącznie 5 dziedzin specjalizacji tj.: 125 miejsc.

Szczegółowe dane dotyczące ceny jednego miejsca szkoleniowego z uwzględnieniem formy organizacyjno-prawnej organizatora oraz poszczególnych dziedzin kształcenia zostały zawarte w tabeli 10. i 11.

Tabela 10. Dane dotyczące szkoleń specjalizacyjnych dofinansowanych ze środków publicznych, będących w trakcie realizacji na przełomie 2017/2018r., z uwzględnieniem formy organizacyjno-prawnej organizatora

Cena jednego miejsca szkoleniowego				
Forma organizacyjno-prawna organizatora	Rozpoczęcie w 2016r. Kwota dofinansowania 3.500 zł		Rozpoczęcie w 2017r. Kwota dofinansowania 3.500 zł	
	min	max	min	max
OIPiP	1.521	2.999	1.750	2.836
podmiot leczniczy	1.890	3.015	2.460	2.999
przedsiębiorca	1.799	3.211	1.777	3.100
uczelnia	2.534	2.660	-	-
Podsumowanie	1.521	3.211	1.750	3.100

Tabela 11. Dane dotyczące szkoleń specjalizacyjnych dofinansowanych ze środków publicznych, będących w trakcie realizacji na przełomie 2017/2018r., z uwzględnieniem dziedziny

Dziedzina specjalizacji		Cena jednego miejsca szkoleniowego			
		Rozpoczęcie w 2016r.		Rozpoczęcie w 2017r.	
		Kwota dofinansowania: 3.500 zł		Kwota dofinansowania: 3.500 zł	
		min	max	min	max
1.	Ochrona zdrowia pracujących	3.211	3.211	-	-
2.	Pielęgniarstwo anestezyjologiczne i intensywnej opieki	1.890	2.984	1.750	2.851
3.	Pielęgniarstwo chirurgiczne	1.780	2.988	1.750	2.849
4.	Pielęgniarstwo epidemiologiczne	1.798	2.702	1.876,6	2.500
5.	Pielęgniarstwo geriatryczne	2.080	2.988	2.070	2.999
6.	Pielęgniarstwo ginekologiczno-położnicze	1.799	2.999	1.750	2.993
7.	Pielęgniarstwo internistyczne	1.521	2.948	1.750	2.999
8.	Pielęgniarstwo neonatologiczne	2.030	2.975	1.750	3.050
9.	Pielęgniarstwo onkologiczne	1.998	2.825	1.750	2.820
10.	Pielęgniarstwo operacyjne	1.990	2.758	1.790	2.695
11.	Pielęgniarstwo opieki długoterminowej	2.200	2.915	2.620	2.770
12.	Pielęgniarstwo opieki paliatywnej	1.798	2.750	2.220	2.697
13.	Pielęgniarstwo pediatryczne	1.798	3.104	1.790	2.998
14.	Pielęgniarstwo położnicze	-	-	1.750	2.999

15.	Pielęgniarstwo psychiatryczne	2.300	3.099	2.498	3.100
16.	Pielęgniarstwo rodzinne dla pielęgniarek	1.799	3.015	2.390	2.888
17.	Pielęgniarstwo rodzinne dla położnych	1.940	1.940	1.790	2.590
Podsumowanie		1.521	3.211	1.750	3.100

2. Kursy kwalifikacyjne

W 2017r. zrealizowano łącznie 405 kursów kwalifikacyjnych, które ukończyło 9.694 osoby, w tym 8.657 pielęgniarek i 1.037 położnych, co stanowi o 45% więcej osób niż w 2016r.

Najwięcej kursów zrealizowano w dziedzinie *pielęgniarstwa*:

- *rodzinnego dla pielęgniarek* – 61 kursów, ukończyło 1.492 osoby;
- *onkologicznego* – 57 kursów, ukończyło 1.480 osób;
- *psychiatrycznego* – 45 kursów, ukończyło 1.252 osoby;
- *anestezjologicznego i intensywnej opieki* – 43 kursy, ukończyło 1.119 osób.

Zwiększony udział w ww. kursach kwalifikacyjnych może wynikać z faktu, że ukończenie tego rodzaju kształcenia daje możliwość nabycia kwalifikacji wymaganych na określonych stanowiskach pracy. Ponadto należy nadmienić, że część organizatorów pozyskała dofinansowanie na kursy kwalifikacyjne w dziedzinie pielęgniarstwa onkologicznego i psychiatrycznego, ze środków Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER).

Najmniejszą liczbę osób, które ukończyły kursy kwalifikacyjne, odnotowano w dziedzinie *pielęgniarstwa*:

- *nefrologicznego z dializoterapią* – 1 kurs, ukończyło 32 osoby;
- *neonatologicznego* – 1 kurs, ukończyło 15 osób.

W 2017r. kursy kwalifikacyjne realizowano we wszystkich dziedzinach kształcenia, z wyjątkiem *pielęgniarstwa ratunkowego*. Przy czym należy zaznaczyć, że największe zainteresowanie udziałem w tym kursie przypadało na lata 2009 – 2015, tj.: w okresie realizacji przez Centrum, projektu systemowego „*Profesjonalne pielęgniarstwo systemu ratownictwa medycznego w Polsce - wsparcie kształcenia podyplomowego*”.

Na przełomie 2017/2018r. w trakcie realizacji pozostawały 63 kursy w 14 dziedzinach kształcenia, z łączną liczbą 1.378 uczestników. Szczegółowe informacje przedstawiono w tabeli 12.

Tabela 12. Liczba pielęgniarek i położnych, które ukończyły kursy kwalifikacyjne w 2017r. lub będące w trakcie realizacji na przełomie 2017/2018r.

Dziedzina kursu kwalifikacyjnego	Liczba kursów	Liczba osób, które ukończyły kurs, w tym:			Liczba kursów realizowanych na przełomie 2017/2018r.	Liczba uczestników
		pielęgniarek	położnych	łącznie		
1. Ochrona zdrowia pracujących	7	169	-	169	2	45
2. Pielęgniarstwo anestezyjologiczne i intensywnej opieki	43	1.119	-	1.119	3	92
3. Pielęgniarstwo anestezyjologiczne i intensywnej opieki w położnictwie i ginekologii	26	-	500	500	3	42
4. Pielęgniarstwo chirurgiczne	12	287	-	287	-	-
5. Pielęgniarstwo diabetologiczne	2	33	-	33	-	-
6. Pielęgniarstwo epidemiologiczne	5	93	13	106	-	-
7. Pielęgniarstwo geriatryczne	37	913	-	913	11	266
8. Pielęgniarstwo internistyczne	9	200	-	200	1	15
9. Pielęgniarstwo kardiologiczne	7	189	-	189	-	-
10. Pielęgniarstwo nefrologiczne z dializoterapią	1	32	-	32	1	30
11. Pielęgniarstwo neonatologiczne	1	15	-	15	-	-
12. Pielęgniarstwo neurologiczne	7	155	-	155	-	-
13. Pielęgniarstwo onkologiczne	57	1.480	-	1.480	12	267
14. Pielęgniarstwo operacyjne dla pielęgniarek	13	268	-	268	-	-
15. Pielęgniarstwo operacyjne dla położnych	10	-	174	174	1	14
16. Pielęgniarstwo opieki długoterminowej	16	368	-	368	1	20
17. Pielęgniarstwo opieki paliatywnej	9	193	-	193	1	20
18. Pielęgniarstwo pediatryczne	2	22	-	22	-	-
19. Pielęgniarstwo psychiatryczne	45	1.252	-	1.252	6	123
20. Pielęgniarstwo rodzinne dla pielęgniarek	61	1.492	-	1.492	12	274
21. Pielęgniarstwo rodzinne dla położnych	17	-	350	350	2	36
22. Pielęgniarstwo środowisko nauczania i wychowania	16	325	-	325	7	134
23. Pielęgniarstwo transplantacyjne	2	52	-	52	-	-
Łącznie	405	8.657	1.037	9.694	63	1.378

3. Kursy specjalistyczne

W 2017r., kursy specjalistyczne były najczęściej realizowanym rodzajem kształcenia, które łącznie ukończyło 59.277 osób, w tym 49.773 pielęgniarki i 9.504 położne. Najwięcej pielęgniarek i położnych ukończyło kurs specjalistyczny:

- *Wywiad i badanie fizykalne* – 393 kursy, 12.072 osoby;
- *Resuscytacja krążeniowo-oddechowa* – 372 kursy, 11.372 osoby;
- *Wykonanie i interpretacja zapisu elektrokardiograficznego* – 388 kursów, 11.068 osób.

Tak duże zainteresowanie ww. kursami wynika zapewne z faktu, że ich ukończenie, w odniesieniu do większości szkoleń specjalizacyjnych oraz kursów kwalifikacyjnych, warunkuje przystąpienie odpowiednio do egzaminu państwowego lub egzaminu końcowego. Ponadto należy zauważyć, że część organizatorów oferuje bezpłatny kurs *Wywiad i badanie fizykalne oraz Wykonanie i interpretacja zapisu elektrokardiograficznego*, w ramach dofinansowywania ze środków PO WER.

Najmniej pielęgniarek ukończyło kurs specjalistyczny *Opieka nad osobami z cukrzycą stosującymi terapię ciągłego podskórnego wlewu insuliny CPWI* – 12 osób, natomiast całkowity brak zainteresowania dotyczył następujących kursów specjalistycznych:

- *Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie;*
- *Opieka nad dzieckiem z chorobą nowotworową;*
- *Opieka nad kobietą z cukrzycą w okresie okołoporodowym;*
- *Podstawy języka migowego;*
- *Wykonanie konikopunkcji, odbarczenie odmy prężnej oraz wykonanie dojścia doszpikowego.*

Szczegółowe informacje przedstawiono w tabeli 13.

Tabela 13. Liczba pielęgniarek i położnych, które ukończyły kursy specjalistyczne w 2017r.

Nazwa kursu specjalistycznego		Liczba zrealizowanych kursów	Liczba osób, które ukończyły kursy specjalistyczne, w tym:		
			pielęgniarek	położnych	łącznie
1.	Dializoterapia	7	164	-	164
2.	Edukacja i wsparcie kobiety w okresie laktacji	39	-	912	912
3.	Edukator w cukrzycy	20	485	40	525
4.	Endoskopia	23	516	-	516
5.	Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie	2	46	4	50
6.	Leczenie ran dla pielęgniarek	149	4008	-	4008
7.	Leczenie ran dla położnych	75	-	1604	1604
8.	Monitorowanie dobrostanu płodu w czasie ciąży i podczas porodu	24	-	422	422
9.	Opieka nad dziećmi i młodzieżą z cukrzycą	1	28	-	28
10.	Opieka nad osobami z cukrzycą stosującymi terapię ciągłego podskórnego wlewu insuliny CPWI	1	12	-	12
11.	Opieka nad pacjentem ze stomią jelitową- dla pielęgniarek	2	31	-	31
12.	Opieka pielęgniarska nad chorymi dorosłymi w leczeniu systemowym nowotworów	49	1158	117	1275
13.	Ordynowanie leków i wypisywanie recept - część I	166	3884	526	4410
14.	Ordynowanie leków i wypisywanie recept - część II	77	1548	161	1709
15.	Pediatryczna domowa opieka paliatywna	1	14	-	14
16.	Pielęgniowanie pacjenta dorosłego wentylowanego mechanicznie	9	223	-	223
17.	Podstawy opieki paliatywnej	17	444	-	444

18.	Rehabilitacja osób z przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi	21	510	-	510
19.	Resuscytacja krążeniowo-oddechowa	372	10196	1131	11327
20.	Resuscytacja oddechowo-krążeniowa noworodka	92	649	1701	2350
21.	Szczepienia ochronne dla pielęgniarek	127	3195	-	3195
22.	Szczepienia ochronne dla położnych	37	-	285	285
23.	Terapia bólu ostrego u dorosłych	8	195	20	215
24.	Terapia bólu przewlekłego u dorosłych	6	179	9	188
25.	Wykonanie badania spirometrycznego	46	1186	-	1186
26.	Wykonanie i interpretacja zapisu elektrokardiograficznego u dorosłych	388	10130	938	11068
27.	Wykonywanie i ocena testów skórnych	12	256	-	256
28.	Wywiad i badanie fizykalne	393	10438	1634	12072
29.	Żywienie dojelitowe i pozajelitowe	12	278	-	278
Łącznie		2176	49773	9504	59277

4. Kursy doszkolające

W 2017r. zrealizowano 187 kursów doszkolających, które ukończyło 5.522 osoby. Najwięcej pielęgniarek i położnych (n=175), ukończyło kurs *Obsługa portu donaczyniowego*. Szczegółowe informacje przedstawiono w tabeli 14.

Tabela 14. Liczba pielęgniarek i położnych, które ukończyły kursy doszkolające w 2017r.

Lp.	Nazwa kursu doszkolającego	Liczba kursów	Łączna liczba pielęgniarek i położnych, które ukończyły kurs
1.	Badanie cytologiczne szyjki macicy-zasady pobierania i wykonywania wymazu cytologicznego. Rola położnej w profilaktyce i wczesnym wykrywaniu raka szyjki macicy	4	40
2.	Bezpieczeństwo danych medycznych	1	68
3.	Bezpieczne podawanie środków cieniujących do badań tomografii komputerowej i rezonansu magnetycznego	1	19
4.	Cewnikowanie pęcherza moczowego	1	25
5.	Obsługa portu donaczyniowego	66	1.751
6.	Ekspozycja zawodowa na patogeny krwiopochodne	3	124
7.	Elektroniczna i papierowa dokumentacja medyczna. Diagnoza pielęgniarska i klasyfikacja praktyki pielęgniarskiej	1	20
8.	Immersja wodna w przebiegu porodu	1	8
9.	Immersja wodna w przebiegu porodu, pozycje wertykalne w porodzie	1	21
10.	Jak wspierać karmienie piersią-doradca laktacyjny	1	35
11.	Kaniulacja żył obwodowych i terapia płynami infuzyjnymi	4	115
12.	Karmienie piersią - standard w opiece okołoporodowej	17	586
13.	Karmienie piersią i mlekiem kobiecym wcześniaków i dzieci chorych	4	162
14.	Kurs dla instruktorów szkoły rodzenia	1	9
15.	Kurs dla pielęgniarek i położnych łącznikowych - podstawy pielęgniarstwa epidemiologicznego	5	85
16.	Leczenie ran przewlekłych	1	14
17.	Opieka pielęgniarska nad pacjentem diabetologicznym	3	108

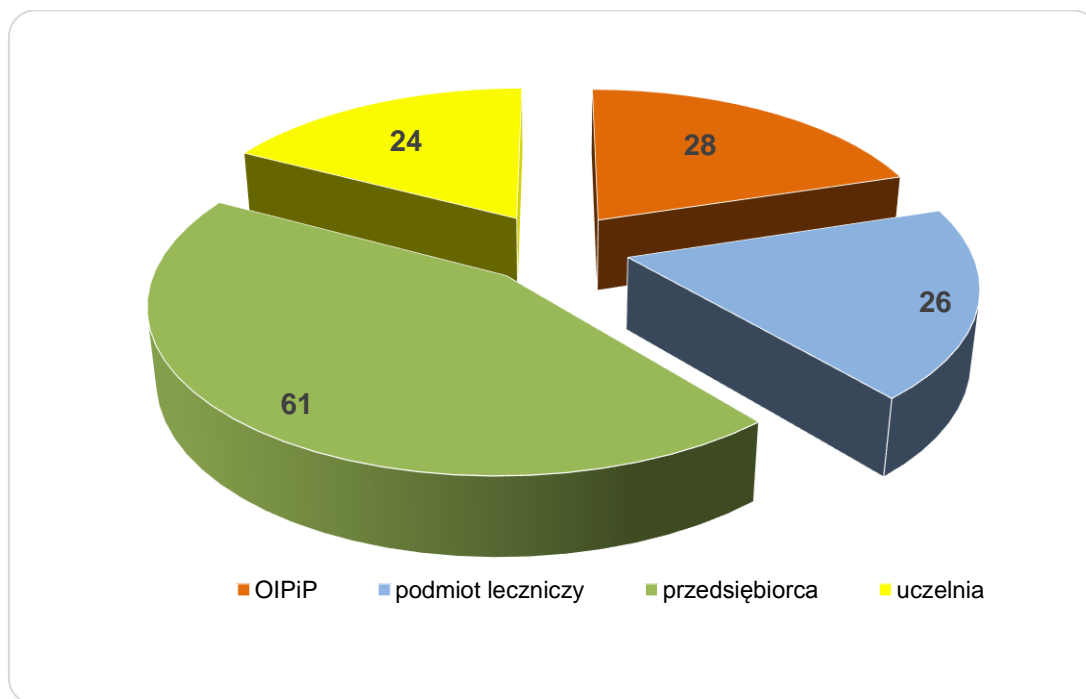
18.	Pobieranie rozmazów do badań cytologicznych- dla położnych	1	9
19.	Podstawowe zabiegi reanimacyjne z użyciem AED	17	443
20.	Podstawy audiometrii	1	13
21.	Podstawy pielęgniarstwa infuzyjnego z kaniulacją naczyń	10	385
22.	Porozumiewanie z pacjentami. Elementy komunikacji interpersonalnej	4	107
23.	Postępowanie w ostrych stanach zagrożenia życia	1	27
24.	Postępowanie z raną ostrą, zainfekowaną i przewlekłą	3	43
25.	Prawo dla pielęgniarek i położnych po zmianach	3	167
26.	Profilaktyka zakażeń w zakładach opieki zdrowotnej	3	117
27.	Prowadzenie ciąży przez położną	2	31
28.	Przeplukiwanie -pielęgnacja dostępu naczyniowego	2	74
29.	Psychologiczna relacja pomagania i metody wsparcia psychologicznego pacjenta i jego rodziny	2	34
30.	Resuscytacja poszkodowanych z obrażeniami ciała- dla pielęgniarek	1	6
31.	Rola snu w rozwoju dziecka	7	433
32.	Stosowanie przymusu bezpośredniego	2	41
33.	Szkolenie dla pielęgniarek i położnych w zakresie zasad przyjmowania, realizacji i dokumentowania zleceń lekarskich	3	165
34.	Techniki szycia krocza- dla położnych	1	10
35.	Udzielanie pierwszej pomocy	1	68
36.	Wytyczne resuscytacji ERC 2015	1	8
37.	Zaburzenia odżywiania dzieci i młodzieży. Bulimia, anoreksja i ortoreksja przykładem chorób psychosomatycznych. Rola pielęgniarki szkolonej w profilaktyce i wczesnym wykrywaniu zaburzeń odżywiania- dla pielęgniarek	1	27
38.	Zaburzenia słuchu u dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. Badania audiometryczne. Rola pielęgniarki szkolonej w profilaktyce i wczesnym wykrywaniu zaburzeń słuchu	1	24
39.	Zasady przygotowania i podawania leków cytostatycznych	2	44
40.	Zasady przyjmowania, realizacji i dokumentowania zleceń lekarskich	1	17
41.	Żywienie dojelitowe i pozajelitowe	2	39
Łącznie		187	5.522

5. Organizatorzy kształcenia

Kształcenie podyplomowe w 2017r. realizowało 139 organizatorów z grupy 206 posiadających uprawnienia do prowadzenia kształcenia podyplomowego (zarejestrowanych w Ewidencji Organizatorów Kształcenia prowadzonej przez CKPPIP, stan na dzień 31.12.2017r.), w tym:

- 50 organizatorów to podmioty określone w art. 75 ust.1 pkt .1 ustawy z dnia 15 lipca 2011r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2018r. poz. 123), w tym 24 uczelnie i szkoły prowadzące działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych oraz 26 podmiotów leczniczych;
- 89 organizatorów to podmioty określone w art. 75 ust.1 pkt.2 ww. ustawy, czyli inne podmioty po uzyskaniu wpisu do właściwego rejestru podmiotów prowadzących

kształcenie podyplomowe, zwanego dalej „rejestr”, będącego rejestrze działalności regulowanej, w tym 61 przedsiębiorców oraz 28 okręgowych izb pielęgniarek i położnych.

Wykres 4. Liczba organizatorów realizujących kształcenie podyplomowe w 2017r.

W 2017r. zarejestrowano 17 nowych organizatorów kształcenia. W 2017r. organizatorzy bardzo aktywnie prowadzili działalność szkoleniową na terenie całej Polski. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że 44 organizatorów z grupy 139, rozszerzyło ofertę edukacyjną poza miejsce (województwo) swojej siedziby, w wyniku czego realizowali kształcenie na terenie:

- 16 województw – Ośrodek Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych sp. z o.o. w Rzeszowie, INTERRETE sp z o.o. we Wrocławiu;
- 11 województw – Fundacja Twórczych Kobiet w Warszawie;
- 10 województw – Agencja Usług Oświatowych "OMNIBUS" sp. z o. o. w Kłodzku;
- 7 województw – KLINIKA ffx, Grażyna Maria Nowak w Warszawie;
- 6 województw – Centrum Kształcenia Zawodowego TEACHMED s.c. Magdalena Osińska-Kurzywilk, Rafał Kurzywilk, TEACHMED Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Opolu, Becton Dickinson Polska sp. z o.o. w Warszawie;
- 5 województw – Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi, Akademia Zdrowia, Izabela Łajs w Justynowie, Collegium Mazovia Innowacyjna Szkoła Wyższa w Siedlcach, Konsorcjum: Fundacja Przemijanie oraz Magdalena Osińska-Kurzywilk i Rafał Kurzywilk prowadzący działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą Centrum Kształcenia Zawodowego TEACHMED Magdalena Osińska-Kurzywilk i Rafał Kurzywilk w Opolu, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach, Stowarzyszenie Opieki Hospicyjnej Ziemi Częstochowskiej;

- 4 województw – Fundacja Pretium we Wrocławiu, Rafał Leśniak "Małopolskie Centrum Edukacji" w Rabce Zdroju, Stowarzyszenie im. Sue Ryder w Solcu Kujawskim, VITAL-MED sp. z o.o. w Przeworsku, Warszawski Uniwersytet Medyczny Wydział Nauki o Zdrowiu;
- 3 województw – 10 organizatorów;
- 2 województw – 15 organizatorów.

Biorąc pod uwagę aktywność szkoleniową Organizatorów kształcenia na terenie poszczególnych województw, najliczniejsza grupa organizatorów realizowała kształcenie na terenie województwa mazowieckiego (n=36), natomiast najmniej liczną grupę stanowiły podmioty prowadzące kształcenie na terenie województwa świętokrzyskiego i zachodniopomorskiego (n=9).

Liczbę organizatorów realizujących kształcenie podyplomowe pielęgniarek i położnych na terenie poszczególnych województw prezentuje mapa 1.

Mapa 1. Liczba organizatorów, realizujących kształcenie na terenie poszczególnych województw w 2017r.

Analizując realizację kształcenia przez poszczególnych organizatorów w ramach szkoleń specjalizacyjnych, kursów kwalifikacyjnych, specjalistycznych oraz dokształcających stwierdza się, że najwięcej pielęgniarek i położnych ukończyło kształcenie realizowane przez Organizatora:

- INTERRETE sp z o.o. we Wrocławiu (n=6.175);
- Ośrodek Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych sp. z o.o. w Rzeszowie (n=6.077);
- Małopolska Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Krakowie (n=4.954);
- Zakład Doskonalenia Zawodowego w Poznaniu (n=3.184);
- Agencja Usług Oświatowych "OMNIBUS" sp. z o. o. w Kłodzku (n=2.681);
- Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Katowicach (n=2.578);
- Collegium Mazovia Innowacyjna Szkoła Wyższa w Siedlcach (n=2.478).

Uwzględniając poszczególne rodzaje kształcenia, najwięcej pielęgniarek i położnych ukończyło:

szkolenia specjalizacyjne realizowane przez Organizatora:

- Ośrodek Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych sp. z o.o. w Rzeszowie (n=1.648);
- Paweł Dobski "Servmed" w Poznaniu (n=553);
- Centrum Kształcenia Zawodowego TEACHMED s.c. Magdalena Osińska-Kurzywilk, Rafał Kurzywilk w Opolu (n=417);
- TALMED spółka cywilna Ewa Talik, Tomasz Kozera w Bielsku Białej (n=381);
- Akademia Zdrowia, Izabela Łajs w Justynowie (n=330),

kursy kwalifikacyjne realizowane przez Organizatora:

- Małopolska Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Krakowie (n=787);
- Ośrodek Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych sp. z o.o. w Rzeszowie (n=625);
- Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Katowicach (n=533);
- KLINIKA ffx, Grażyna Maria Nowak w Warszawie (n=491);
- Agencja Usług Oświatowych "OMNIBUS" sp. z o. o. w Kłodzku (n=450),

kursy specjalistyczne realizowane przez Organizatora:

- INTERRETE sp z o.o. we Wrocławiu (n=5.679);
- Ośrodek Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych sp. z o.o. w Rzeszowie (n=3.789);
- Małopolska Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Krakowie (n=3.280);
- Zakład Doskonalenia Zawodowego w Poznaniu (n=2.506);

- Collegium Mazovia Innowacyjna Szkoła Wyższa w Siedlcach (n=2.046),

kursy dokształcające realizowane przez Organizatora:

- Świętokrzyska Izba Pielęgniarek i Położnych (n=791);
- Fundacja Twórczych Kobiet w Warszawie (n=748);
- Małopolska Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Krakowie (n=661).

Szczegółowe informacje przedstawia tabela 15.

Tabela 15. Liczba pielęgniarek i położnych, które ukończyły szkolenia/kursy u poszczególnych organizatorów w 2017r.

Lp.	Nazwa organizatora	szkolenie specjalizacyjne	kurs kwalifikacyjny	kurs specjalistyczny	kurs dokształcający	Łącznie
1.	Agencja Usług Oświatowych "OMNIBUS" sp. z o. o. w Kłodzku	180	450	1886	165	2681
2.	Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi	-	60	238	-	298
3.	Akademia Zdrowia, Izabela Łajs w Justynowie	330	204	1156	-	1690
4.	Becton Dickinson Polska sp. z o.o. w Warszawie	-	-	-	289	289
5.	Beskidzka Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Bielsku-Białej	-	12	862	-	874
6.	Centralny Szpital Kliniczny Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Warszawie	-	-	44	-	44
7.	Centrum Edukacji "EKSPERT", Małgorzata Piotrowska w Białymstoku	-	154	818	-	972
8.	Centrum Kształcenia "MEDYK" Urszula Łukasiewicz w Elblągu	-	-	111	-	111
9.	Centrum Kształcenia Zawodowego TEACHMED s.c. w Opolu	417	-	32	-	449
10.	Centrum Medyczne "Żelazna" sp. z o.o. w Warszawie	-	-	53	88	141
11.	Centrum Onkologii-Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie	-	54	267	-	321
12.	Centrum Opieki Domowej s.c. Zuzanna Mysłowska, Beata Mróz, Bogusław Mróz, Tomasz Mysłowski w Krakowie	-	-	81	-	81
13.	Cogitus Agencja Rozwoju Agnieszka Zarotyńska w Maciejowej	-	-	35	-	35
14.	Collegium Mazovia Innowacyjna Szkoła Wyższa w Siedlcach	107	325	2046	-	2478
15.	Dejko Joanna Studium Doskonalenia Zdolności Poznawczych w Stoczku	-	-	12	-	12
16.	Dolnośląska Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych we Wrocławiu	139	83	314	20	556
17.	EDU-FARM Marcin Owczarz w Toruniu	-	-	67	-	67
18.	Elbląska Uczelnia Humanistyczno-Ekonomiczna Studium Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych	-	-	90	-	90
19.	ERUDIO, Bartosz Zarębski w Łodzi	133	113	241	-	487
20.	Europejskie Centrum Kształcenia Podyplomowego Bartosz Uchmanowicz we Wrocławiu	68	193	1203	-	1464
21.	Fundacja Akademia Aesculap w Nowym Tomyślu	-	-	-	106	106
22.	Fundacja Opieki Okołoporodowej w Zagórowie	-	-	330	-	330
23.	Fundacja Pretium we Wrocławiu	-	-	376	-	376
24.	Fundacja Twórczych Kobiet w Warszawie	-	-	115	748	863

Lp.	Nazwa organizatora	szkolenie specjalizacyjne	kurs kwalifikacyjny	kurs specjalistyczny	kurs dokształcający	Łącznie
25.	Fundacja Wspierania Rozwoju Edukacji – ESCOLA w Łodzi	91	-	48	-	139
26.	Ginekologiczno-Położniczy Szpital Kliniczny Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu	-	21	-	-	21
27.	Grupa OSB spółka cywilna Bożena Ziomek i Adam Ziomek w Olsztynie	47	83	266	-	396
28.	IDEA Szkolenia Katarzyna Majewska w Świdnicy	-	76	725	108	909
29.	IDEA SZKOLENIA Małgorzata Przydatek w Świdnicy	-	14	242	-	256
30.	INPLUS Centrum Kształcenia Kadr Medycznych, Beata Goszczyńska – Tatarczuk w Warszawie	-	84	171	85	340
31.	Instytut Kardiologii im. Prymasa Tysiąclecia Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Warszawie	-	16	116	-	132
32.	INTERRETE sp z o.o. we Wrocławiu	-	357	5679	139	6175
33.	Johnson & Johnson Poland Sp. z o.o. w Warszawie	-	-	-	433	433
34.	KLINIKA ffx, Grażyna Maria Nowak w Warszawie	-	491	843	17	1351
35.	Koordinator Bożena Marta Dynowiak w Bydgoszczy	-	22	333	-	355
36.	KORA MEDICA SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ w Gdyni	-	-	44	-	44
37.	LIMED - Kształcenie Ustawiczne Dorosłych, Michalina Li-u-fa w Czechowicach-Dziedzicach	-	25	93	-	118
38.	LUX MED sp. z o.o. w Warszawie	-	78	99	13	190
39.	M & M Centrum Kształcenia Pielęgniarek spółka cywilna Zuzanna Mysłowska, Beata Mróz w Krakowie	110	-	84	-	194
40.	Małopolska Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Krakowie	226	787	3280	661	4954
41.	Marek Wojda KORA CENTRUM SZKOLEŃ w Sopocie	158	226	553	-	937
42.	Mazowiecki Szpital Specjalistyczny sp. z o.o. w Radomiu	30	18	43	-	91
43.	Mazowiecki Szpital Wojewódzki w Siedlcach sp. zo.o.	-	-	63	-	63
44.	Medyczne Centrum Kształcenia "Wiedza" s.c. w Sandomierzu	28	42	664	-	734
45.	Multiserwis, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej PREV-MED, spółka z o.o w Bytomiu	-	45	394	-	439
46.	Narodowy Instytut Leków w Warszawie	-	-	-	85	85
47.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej OMNI - MED Zofia Stojak w Białymstoku	36	-	144	-	180
48.	Ochrona Medyczna.pl Sp. z o.o. w Krakowie	-	-	143	-	143
49.	Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych Regionu Płockiego	-	35	190	-	225
50.	Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych Regionu Siedleckiego	-	202	17	-	219
51.	Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Białymstoku	110	112	380	-	602
52.	Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Bydgoszczy	-	74	970	-	1044

Lp.	Nazwa organizatora	szkolenie specjalizacyjne	kurs kwalifikacyjny	kurs specjalistyczny	kurs doksztalający	Łącznie
53.	Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Częstochowie	80	21	404	25	530
54.	Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Elblągu	-	13	34	-	47
55.	Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Gdańsku	80	-	887	167	1134
56.	Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Gorzowie Wielkopolskim	-	-	146	86	232
57.	Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Kaliszu	-	24	46	53	123
58.	Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Katowicach	170	533	1875	-	2578
59.	Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Koszalinie	-	21	123	-	144
60.	Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Lublinie	-	-	388	-	388
61.	Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Łodzi	184	180	1395	-	1759
62.	Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Opolu	-	-	322	-	322
63.	Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Poznaniu	-	147	1068	-	1215
64.	Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Radomiu	-	86	110	45	241
65.	Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Słupsku	51	106	1494	-	1651
66.	Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Suwałkach	-	21	232	41	294
67.	Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Tarnowie	-	-	269	-	269
68.	Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Toruniu	-	22	111	191	324
69.	Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Zielonej Górze	-	53	428	-	481
70.	Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych Ziemi Sieradzkiej w Sieradzu	-	-	128	-	128
71.	Ośrodek Doskonalenia Kadr "Curatum" Małgorzata Modl w Bolesławcu	-	23	69	-	92
72.	Ośrodek Konsultingowo-Szkoleniowy Kadr Medycznych, Jolanta Westwalewicz we Wrocławiu	-	55	331	-	386
73.	Ośrodek Kształcenia EZA spółka cywilna Grzybek Ewa Irena, Brzozowska Anna Ewa w Szczecinie	62	54	103	-	219
74.	Ośrodek Kształcenia Kadr "HIPOKRATES", Joanna Strzałka w Kielcach	115	69	566	-	750
75.	Ośrodek Kształcenia MEDRES Bieniek Ryszard w Rzeszowie	159	15	287	20	481
76.	Ośrodek Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych "Edukacja" s.c. w Elku	-	44	163	-	207
77.	Ośrodek Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych sp. z o.o. w Rzeszowie	1648	625	3789	15	6077
78.	Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa w Opolu	-	-	216	-	216
79.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach	-	79	470	-	549

Lp.	Nazwa organizatora	szkolenie specjalizacyjne	kurs kwalifikacyjny	kurs specjalistyczny	kurs dokształcający	Łącznie
80.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Stanisława Pigionia w Krośnie - Ośrodek Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek	-	-	24	-	24
81.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie	-	-	41	-	41
82.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku	-	20	671	-	691
83.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku	-	-	60	-	60
84.	Paweł Dobski "Servmed" w Poznaniu	553	92	846	-	1491
85.	Podlaski Ośrodek Medycyny Ratunkowej Wojewódzki i Nammous Spółka Jawna w Białymstoku	-	-	117	-	117
86.	Podlaskie Centrum Szkoleń Medycznych Krzysztof Wysocki w Białymstoku	-	-	175	-	175
87.	Polskie Centrum Edukacji Anna Osieńska w Warszawie	-	-	-	167	167
88.	Polskie Centrum Edukacji i Analiz "ORDO" sp. z o.o. w Białymstoku	-	75	475	-	550
89.	Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie Studium Kształcenia Podyplomowego	-	30	329	-	359
90.	Powiślańska Szkoła Wyższa w Kwidzynie	-	200	349	-	549
91.	Promocja i zdrowie sp. z o.o. w Nowym Sączu	-	37	290	-	327
92.	PULS - MEDIC sp. z o.o. w Gdańsku	-	47	329	-	376
93.	Radomski Szpital Specjalistyczny im. Dr Tytusa Chałubińskiego w Radomiu	27	64	148	-	239
94.	Rafał Leśniak "Małopolskie Centrum Edukacji" w Rabce Zdroju	-	-	618	-	618
95.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej 10 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką w Bydgoszczy	-	-	116	-	116
96.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Białymstoku	-	-	-	14	14
97.	Stowarzyszenie "Centrum Szkolenia Zawodowego" w Gorlicach	-	102	320	-	422
98.	Stowarzyszenie Edukacyjno-Oświatowe "ERUDYCJA" w Olsztynie	10	76	358	-	444
99.	Stowarzyszenie im. Sue Ryder w Solcu Kujawskim	48	120	577	-	745
100.	Stowarzyszenie na Rzecz Kształcenia i Doskonalenia Zawodowego Pielęgniarek i Położnych "NOVUM" w Lublinie	173	168	284	-	625
101.	Stowarzyszenie Opieki Hospicyjnej Ziemi Częstochowskiej	-	130	93	-	223
102.	Stowarzyszenie Pielęgniarek i Położnych na Rzecz Promocji Zawodu i Praw Kobiet OAZA w Ostrołęce	-	65	534	62	661
103.	Stowarzyszenie Pielęgniarek i Położnych na Rzecz Rozwoju i Doskonalenia Zawodowego "NOSTRUM" w Białej Podlaskiej	-	101	378	-	479
104.	Stowarzyszenie Pielęgniarek i Położnych na Rzecz Rozwoju, Promocji i Doskonalenia Zawodowego w Sławcu	85	17	248	-	350
105.	Szczecińska Izba Pielęgniarek i Położnych w Szczecinie	-	51	369	53	473

Lp.	Nazwa organizatora	szkolenie specjalizacyjne	kurs kwalifikacyjny	kurs specjalistyczny	kurs doksztalający	Łącznie
106.	Świętokrzyska Izba Pielęgniarek i Położnych w Kielcach	25	102	1058	791	1976
107.	TALMED spółka cywilna Ewa Talik, Tomasz Kozera w Bielsku-Białej	381	37	253	-	671
108.	TAUMAR sp. cywilna w Katowicach	37	4	101	-	142
109.	TEACHMED Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Opolu	-	11	130	-	141
110.	Towarzystwo Wiedzy Powszechnej Oddział Regionalny w Siedlcach	-	118	513	249	880
111.	Uniwersytet Medyczny im Piastów Śląskich we Wrocławiu, Wydział Nauk o Zdrowiu	-	-	120	-	120
112.	Uniwersytet Medyczny w Lublinie Ośrodek Kształcenia Podyplomowego	106	25	141	-	272
113.	Uniwersytet Medyczny w Łodzi	-	-	200	-	200
114.	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu Collegium Medicum im. L. Rydygiera w Bydgoszczy	104	-	294	-	398
115.	VITAL - MED Krystyna Kuśnierz w Rzeszowie	-	30	115	-	145
116.	VITAL-MED sp. z o.o. w Przeworsku	35	-	78	-	113
117.	Warszawska Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych	72	21	758	503	1354
118.	Warszawski Uniwersytet Medyczny Wydział Nauki o Zdrowiu	133	101	1108	-	1342
119.	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej	-	-	51	-	51
120.	Wojewódzki Zakład Doskonalenia Zawodowego w Gorzowie Wlkp.	-	25	130	-	155
121.	Wojskowy Instytut Medyczny w Warszawie	141	250	759	-	1150
122.	Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim	42	38	-	-	80
123.	Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie	-	90	270	-	360
124.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	-	92	82	-	174
125.	Wyższa Szkoła Inżynierii i Zdrowia w Warszawie	-	40	160	-	200
126.	Wyższa Szkoła Medyczna w Kłodzku	-	-	67	-	67
127.	Wyższa Szkoła Medyczna w Sosnowcu	27	-	-	-	27
128.	Wyższa Szkoła Planowania Strategicznego w Dąbrowie Górniczej	-	-	166	-	166
129.	Wyższa Szkoła Zarządzania w Częstochowie	-	66	131	-	197
130.	Zakład Doskonalenia Zawodowego w Poznaniu	232	383	2506	63	3184
131.	Zakład Doskonalenia Zawodowego w Katowicach	-	-	105	-	105
132.	Zakład Doskonalenia Zawodowego w Kielcach	-	144	487	-	631
133.	Zakład Doskonalenia Zawodowego w Płocku	-	44	87	-	131
134.	Zastrzyk Wiedzy Justyna Czerwińska we Wrocławiu	-	-	18	-	18
135.	ZDROWIE - Adler Roman w Nakle Śląskim	-	31	225	-	256
Łącznie		6990	9694	59277	5502	81463

Wnioski

1. Od 1 lipca 2017r., kształcenie podyplomowe pielęgniarek i położnych prowadzone jest za pośrednictwem Systemu Monitorowania Kształcenia Pracowników Medycznych (SMK).
2. Na terenie całego kraju przeprowadzono łącznie 2.989 szkoleń/kursów, w wyniku których kształcenie podyplomowe ukończyła najwyższa z dotychczas odnotowywanych, liczba 81.463 osoby, w tym 68.541 pielęgniarek i 12.922 położne.
3. W porównaniu z rokiem ubiegłym w 2017 r. zrealizowano o 470 więcej kursów oraz przeszkolono o 13.490 więcej osób.
4. Najwyższy odsetek, bo aż 73%, stanowiły pielęgniarki i położne, które ukończyły kursy specjalistyczne.
5. Kształcenie było prowadzone na obszarze każdego województwa oraz na obszarze każdej okręgowej izby pielęgniarek i położnych, przy czym najwięcej pielęgniarek i położnych ukończyło kształcenie prowadzone na terenie województwa mazowieckiego (n=12.516, co stanowi 15,4% ogólnej liczby absolwentów).
6. Szkolenia specjalizacyjne ukończyło 6.990 pielęgniarek i położnych.
7. Tytuł specjalisty w 23 dziedzinach kształcenia uzyskało 10.638 osób, w tym 9.595 pielęgniarek oraz 1.043 położne, co w porównaniu z 2016 r. oznacza, że liczba ta była większa o 3.745 osób, w tym o 3.255 pielęgniarek i o 490 położnych.
8. Najliczniejsza grupa pielęgniarek uzyskała tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa zachowawczego (n=2.101).
9. W takcie realizacji specjalizacji na przełomie 2017/2018r. pozostawała najwyższa, z dotychczas odnotowywanych, liczba pielęgniarek i położnych (n=20.888), przy czym w 2017 r. specjalizację rozpoczęło 15.572 osób. Dla porównania na przełomie roku 2016/2017, liczba uczestników wynosiła 12.336, przy czym w 2016r. specjalizację rozpoczęło 5.908 osób tj.: prawie trzykrotnie mniej niż w 2017r.
10. Uczestnicy specjalizacji stanowiący 23% ogólnej liczby uczestników, korzystali z dofinansowania przez Ministra Zdrowia ze środków Funduszu Pracy, co oznacza, że 77% pielęgniarek i położnych będących w trakcie specjalizacji nie korzystało z tego źródła dofinansowania.
11. Po raz kolejny w 2017 r. utrzymywała się tendencja niskich cen oferowanych przez organizatorów za jedno miejsce szkoleniowe, osiągając niejednokrotnie poziom tzw.: „rażąco niskiej ceny” (1750 zł – 1777 zł), co budzi wątpliwość, czy wskazana kwota pozwoli zagwarantować wysoką jakość kształcenia, a tym uzyskanie przez uczestników zarówno efektów kształcenia określonych w programie specjalizacji, jak i pozytywnego wyniku na egzaminie państwowym.

12. W 2017r. zrealizowano łącznie 405 kursów kwalifikacyjnych, które ukończyło 9.694 osoby, co w porównaniu w 2016r., gdzie kursy kwalifikacyjne ukończyło 5276 pielęgniarek i położnych, stanowi o 45% więcej niż w 2016r.
13. W wyniku możliwości pozyskania środków z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER), Organizatorzy przeszkolili dużą grupę pielęgniarek w dziedzinie pielęgniarstwa onkologicznego i psychiatrycznego.
14. Największym zainteresowaniem wśród pielęgniarek, niezmiennie od lat cieszy się kurs kwalifikacyjny w dziedzinie *pielęgniarstwa rodzinnego* dla pielęgniarek.
15. Wzorem lat ubiegłych, kursy specjalistyczne były najczęściej realizowanym rodzajem kształcenia, które łącznie ukończyło 59.277 osób, w tym 49.773 pielęgniarki i 9.504 położne, co w porównaniu z 2016r. oznacza, że ogólna liczba uczestników wzrosła o ponad 20%.
16. W obowiązujących od 24 sierpnia 2015r. programach szkoleń specjalizacyjnych oraz kursów kwalifikacyjnych, warunkiem przystąpienia odpowiednio do egzaminu państwowego lub egzaminu końcowego jest ukończenie określonego kursu specjalistycznego. W związku z powyższym najczęściej wybieranymi przez pielęgniarki i położne kursami specjalistycznymi były: Wywiad i badanie fizykalne, Resuscytacja krążeniowo-oddechowa, Wykonanie i interpretacja zapisu elektrokardiograficznego.
17. Najmniejszym zainteresowaniem wśród podejmujących kształcenie podyplomowe cieszyły się kursy dokształcające, co zapewne wynika z faktu, że jest to rodzaj kształcenia, którego celem jest wyłącznie pogłębienie i aktualizacja wiedzy i umiejętności zawodowych.
18. Zarejestrowano 17 nowych organizatorów kształcenia. Dla porównania, w 2016r., zarówno liczba nowych jak i realizujących kształcenie była wyższa, natomiast liczba przeszkolonych osób niższa o 16%.
19. Organizatorzy bardzo aktywnie prowadzili działalność szkoleniową na terenie całego kraju, przy czym najwięcej podmiotów odnotowano na obszarze województw z najliczniejszą grupą zarejestrowanych pielęgniarek i położnych, a w konsekwencji z największym zapotrzebowaniem na kształcenie: mazowieckiego (n=36), śląskiego (n=24) oraz małopolskiego (n=23).
20. Z liczby 139 organizatorów prowadzących kształcenie, 44 rozszerzyło swą ofertę poza miejsce (województwo) swojej siedziby.